

Решение № 60531

Номер 60531

Година 25.08.2020

Град Смолян

Районен Съд - Смолян

На 02.07

Година 2020

В публично заседание в следния състав:

Председател:

Секретар:

Прокурор:

като разгледа докладваното от Златанова

Гражданско I инстанция дело

номер

20195440101123

по описа за

2019

година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Ищецът „****“ Е. – С., представлявано от Д. Б. е предявил обективно съединени установителни иски с правно основание чл. 422, във вр. с чл. 415 от ГПК срещу И. С. К. от Г. С., с които се иска да бъде установено по отношение на ответника, че дължи на „***“, сумите, присъдени в издадената срещу него Заповед за изпълнение на парично задължение по ч.Г.д. № 543/2019 г. на РС - С., а именно: 988,72 – главница; 128,37 лв. договорна възнаградителна лихва за периода 21.01.2018 – 21.02.2019 г.; 126,14 лв. обезщетение за забава за периода 21.01.2018 – 03.06.2019 г., както и законна лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение на 03.06.2019 г. до окончателното погасяване на задължението.

Претендира присъждане на деловодните разноски в заповедното и в исковото производство.

Фактическите твърдения на ищеца се свеждат до следното:

На 19.09.2018 г. е подписан Индивидуален договор за продажба и прехвърляне на вземания /цесия/ към Рамков договор за продажба и прехвърляне на вземания /цесия/ от 20.12.2016 г., сключен между „****“ Е., ЕИК *** и „***“ с ЕИК***, по силата на което вземането на „****“ Е. срещу И. С. К., произтичащо от договор за потребителски кредит № **** г., е прехвърлено в полза на „***“ Е., ведно с всички привилегии, обезпечения и принадлежности, включително и всички лихви, такси, комисионни и други разноски на дружеството - кредитор. Общите условия на „****“ Е. съдържат изрична клауза, която урежда правото на кредитора да прехвърли вземането си в полза на трети лица.

Съгласно чл. 4.3. от рамковия договора за цесия, ****, в качеството на цесионер се е задължила от името на цедента и за своя сметка да изпраща уведомления за извършената цесия, за което Агенция за С. на вземания има изрично пълномощно от „****“ Е.. В изпълнение на договорните задължения и изискванията на закона на кредитополучателя е изпратено по реда на чл. 99, ал. 3 от ЗЗД уведомление за извършената цесия, ведно с уведомление за предсрочната изискуемост с изх. № УПЦ-П-УКФ/2637705/28.09.2019 г. от страна на „****“ Е.. Уведомлението е изпратено чрез Български пощи Е. с известие за доставяне и е получено от майката на ответника на 04.10.2018 г..

Процесното вземане произтича от потребителски паричен кредит № ***г., сключен между И. С. К. в качеството на Кредитор- получател и „****“ Е., при спазване на разпоредбите на Закона за потребителския кредит и на основание Общите условия, при които „****“ Е. предоставя потребителски

кредити. Цитираните Общи условия са неразделна част от договора за кредит. С факта на подписването на Договора Кредитополучателят удостоверява, че му е предоставен целият обем преддоговорна и договорна информация от страна на банката, получил е екземпляр от Общите й условия, запознат е с тях и безусловно ги приема.

При условията на Договора за потребителски паричен кредит, Кредиторът е предоставил на Кредитополучателя потребителски стоков кредит в размер на 1499 лева, която сума е преведена по посочена от търговеца – продавач на стоката сметка, на дата 27.02.2017 г., с която е платен мобилен телефон APPLE IPHONE 7 32 GB. Съгласно сключения договор страните са постигнали съгласие, че главницата или общият размер на кредита е 1 634,27 лв., който представлява сборът от чистата стойност на кредита 1499 лв. и застрахователна премия 135,27 лв.. Кредитополучателят се е задължил да заплати на Кредитора на 24 броя равни части, които са включени в размера на всяка отделна месечна погасителна вноска.

Подписвайки договора за кредит, Кредитополучателят се е задължил да ползва отпуснатата в кредит сума и да я върне ведно с начислените лихви и разноси, в сроковете и при условията, указани в Договора, на вноски, чиито брой, размер и падежи са посочени в погасителен план, който е неразделна част от договора за кредит. Посоченият в погасителния план размер на всяка месечна погасителна вноска включва съответна част от главницата на отпуснатия кредит, лихвата върху нея към момента на предоставяне на кредита, комисионната/таксата и съответна част от застрахователна премия. В погасителния план са посочени и падежът на изискуемост и погасяване на всяка една от вноските.

Съгласно клаузите на сключения договор, усвоената парична сума по кредита за срока на действие на договора се олихвява с възнаградителна лихва, месечния размер на която е фиксиран за целия срок на договора и която се начислява от датата на покупката на стоката. Така, подписвайки договора за кредит, страните са постигнали съгласие възнаградителната лихва за срока на договора да бъде в общ размер на 478,93 лв. Общата сума, която Кредитополучателят се е задължил да върне при сключване на договора за кредит е в размер на 2113,20 лв., която съгласно клаузите на договора за кредит е платима на 24 броя анюитетни месечни погасителни вноски, всяка в размер на 88,05 лева, като първата погасителна вноска е дължима на 21.03.2017 г., а последната е с падеж 21.02.2019 г., съгласно погасителен план, неразделна част от Договора за кредит, в който е посочен падежът на всяка отделна погасителна вноска.

Крайният срок за издължаване на всички задължения по кредита е 21.02.2019 г./дата на последна погасителна вноска, съгласно погасителен план/.

Съгласно разпоредбите на приложимите към Договора за кредит Общи условия, при забава в плащанията на дължимите от Кредитополучателя суми, същият дължи на Кредитодателя, освен всички просрочени и неизплатени месечни суми, и обезщетение за забава в размер на годишната законна лихва, разделена на 360 дни, за всеки ден на забава, изчислена върху просрочената дължима главница. На посоченото основание, на длъжника е начислено обезщетение за забава върху дължимите суми в общ размер на 146,66 лв. за периода от 21.01.2018 г. до датата на входиране на заявлението в съда.

Кредитополучателят не е заплатил изцяло дължимия паричен заем към Дружеството. Сумата, която е погасена до момента, е в размер на 988,57 лв., с която са погасени, както следва: възнаградителна лихва: 322,50 лв., главница: 645,55 лв., лихва за забава 20,52 лв.

Предвид изложеното за *** Е. възникнал правен интерес да предяви вземането си по съдебен ред, с оглед на което е депозирала заявление за издаване на заповед за изпълнение и изпълнителен лист по реда на чл. 410 от ГПК срещу И. К. в РС-С.. Съдът е уважил заявлението и по образуваното ч.Г.д. № 543/2019 г., по описа на РС-С., е издадена заповед за изпълнение за претендираните суми.

С настоящата искова молба уведомява ответника за предсрочната изискуемост на кредита му за сумите, служеща за предявяване на евентуално съединените осъдителни искове.

В срока по чл. 131 ГПК ответникът подава отговор на исковата молба, с който оспорва исковите като неоснователни. Твърди, че за договора за стоков кредит действат правилата на ЗЗП. Счита договора за недействителен на осн. чл. 22, вр. чл. 11, ал. 1, т. 9 и 10 ЗПК, поради което кредитополучателят дължи връщане само на чистата стойност на кредита. Твърди за неяснота на методиката за формиране на ГПР – 29,34 % и на договорената възнаградителна лихва /ГЛП/, поради което и счита клаузите за тях за неравноправни и нищожни. Освен това счита договора за стоков кредит за нищожен и на осн. чл. 146, ал. 1 ЗЗП в частта на уговорените ГПР и ГЛП, както и клаузата на чл. 13, ал. 6 от ОУ на договора е неравноправна на осн. чл. 143, т. 15 ЗЗП. Твърди, че цесията на вземането е нищожна поради противоречие със забраната на чл. 26, ал. 1 ЗПК, поради което и ищецът не е носител на вземането и активно легитимиран да предяви исковите.

Отделно от това е неоснователно претендирането на сумата от 135,27 лв., като част от главницата, представляваща застрахователна премия, тъй като липсват доказателства застрахователната

премия да е заплатена на застрахователя.

Прави евентуално възражение за прихващане със сумите от 322,50 лв., представляваща недължимо платена възнаградителна лихва, с която сума ищецът се е обогатил неоснователно за сметка на ответника при начална липса на основание поради нищожност на клаузите за определяне на ГПР и ГЛП и 62,04 лв. /размерът е изменен в съдебно заседание/ – застрахователна премия по застраховка Защита макс, включена при формирането на вноските за главницата.

При уважаване на исковете моли да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение на ищеца в минимален размер, като прави възражение за прекомерност на претендирано такова в по-висок размер.

В съдебно заседание ищецът не се представлява, в писмена молба поддържа исковете и моли да бъдат уважени по изложените съображения по същество, като претендира да му бъдат присъдени деловодните разноски.

За ответника назначеният особен представител адв. Н. поддържа отговора на исковата молба и излага съображения по същество. Моли исковете да бъдат отхвърлени като неоснователни по изложените в отговора съображения. Претендира присъждане на деловодните разноски.

Съдът след като обсъди становищата на страните и събраните по делото доказателства, установи от фактическа и правна страна следното:

По ч.Г.д. № 543/2019 на СмРС, образувано по подадено заявление на 03.06.2019 г. от „****“ Е., Смолянският районен съд е издал заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК № 249/06.06.2019 г., с която е разпоредено длъжникът И. С. К. да заплати на кредитора „****“ Е. сумата от **988,72 лв.** главница, дължима по Договор за стоков кредит №2637705/27.02.2017 г., сключен между „****“ Е. и И. С. К., **128,37 лв.** договорна лихва за периода 21.01.2018 до 21.02.2019 г., **126,14 лв.** лихва за забава за периода 21.01.2018г. до 03.06.2019 г., ведно със законната лихва от подаването на заявлението – 03.06.2019 г. до окончателно заплащане на дължимата сума, както и разноски по делото в размер на **75 лв.**, от които 25 лв.- съдебни разноски за ДТ и юрисконсултско възнаграждение в размер на 50 лв.. Тъй като заповедта е връчена на длъжника при условията на чл. 47, ал. 5 ГПК, с разпореждане № 1848/30.08.2019 г. съдът е указал на заявителя, че в едномесечен срок може да предяви иск за установяване на вземането си срещу длъжника по издадената заповед за изпълнение, като довнесе дължимата ДТ.

Разпореждането е връчено на заявителя на 11.09.2019 г. и на 10.10.2019 г. ищецът е подал настоящата искова молба.

Ето защо исковете са процесуално допустими, като предявени между надлежно легитимирани страни – цесионера и длъжника по кредитното правоотношение и в предвидения едномесечен срок по чл. 415, ал. 1 ГПК, като предмет на исковете са сумите, за които е издадена заповедта за изпълнение по чл. 410 от ГПК по ч.Г.д. № 543/2019 г..

Видно от представения Договор за стоков кредит, сключен на 27.02.2017 г. между „***г“ Е. и И. С. К., посоченото дружество е предоставило на ответника стоков кредит в размер на 1 499 лв. за за купуване на мобилни телефони и аксесоари, който същият е следвало да върне на 24 погасителни месечни вноски по 88,05 лв. всяка, платими на 21-во число от месеца, при ГПР 29,34 % и ГЛП 26 %, обща сума за погасяване 1 634,27 лв., с включена застрахователна премия 135,27 лв.. Първата вноска е с падеж 21.03.2017 г., а последната – 21.02.2019 г.

В чл. 7 от общите условия на договора са определени лихви, такси и комисионни. В чл. 13 са договорени условията за забава и последиците от забавата.

На същата дата между страните е подписан и Сертификат за застраховка „Защита макс“, сключена с „Кардиф общо застраховане България. С този сертификат –ответникът се е съгласил, че ползващото се лице от застраховката е „****“ Е. и че при настъпване на застрахователно събитие, застрахователното плащане да бъде извършено в полза на „***г“ Е..

По силата на рамков договор за продажба и прехвърляне на вземания от 19.09.2018 г. „****“ Е. е прехвърлило на „. за С. на В. Е. просрочени и изискуеми вземания на продавача от длъжници, произтичащи от договорите за кредити, посочени в приложение № 1 към договора, заедно с всички привилегии, обезпечения, изтекли лихви и др. принадлежности.

Видно от извлечението от приложение № 1 към договора за цесия, по т. 65 е прехвърлено и вземането на „***г“ Е. към ответника И. К. по договора за стоков кредит от 27.02.2017 г. в общ размер 1 174,72 лв., от които остатък от главницата към 19.09.2018 г. – 988,72 лв. и 186 лв. остатък договорна лихва.

С потвърждение за сключена цесия, издадено на основание т.1.8 от рамковия договор продавачът – цедент е потвърдил, че кредитите по Приложение № 1 към договор за цесия, сред които е и този с длъжника – ответник в качеството си на кредитополучател по Договор за паричен заем е цедиран от продавача „****“ Е. на ищцовото дружество, съгласно договора за прехвърляне на вземания.

„****“ Е. е поело задължението с т. 4.3 от договора за цесия да уведомява всички длъжници по всички

вземания на Дружеството, възникнали по силата на сключени договори за кредити, които дружеството е цедирало, съгласно рамковия. Цедентът е упълномощил цесионера да уведоми от негово име всички длъжници по прехвърлените вземания за извършената цесия с пълномощнол. 26-28.

С уведомително писмо от 28.09.2018 г. длъжникът е уведомен за извършената цесия и за размера на задължението му към 28.09.2018 г. – 1 174,72 лв. и същият е бил поканен в 15- дневен срок от получаването на поканата да плати на цесионера цялото вземане. Писмото е изпратено до длъжника с известие за доставяне /л. 29/ на постоянния адрес, посочен в договора за кредит и е връчено чрез неговата майка Е.Б. на 04.10.2018 г..

Видно от заключението по назначената СИЕ сумата, предмет на процесния договор за заем е усвоена от търговския партньор на 27.02.2017 г.. По договора са извършени плащания в общ размер 988.57 лева /приложение 1, к. 18/, подробно посочени по дати /Приложение 1, к.1/. С извършените плащания от ответника от страна на „****“ Е. са погасени задължения, както следва: 645.55 лева - главница по Договор за стоков кредит, в т.ч. 62.04 лева застрахователна премия /Приложение 1, к. 9/; 322.50 лева - договорна лихва по Договор за стоков кредит /Приложение 1, к. 6/; 20.52 лева - лихва за забава /Приложение 1, к. 14/. Размерът на непогасената главница по процесния договор с включена застрахователна премия към 21.02.2019 г. е 988.72 лева /Приложение 1, к. 10/. Размерът на непогасената договорна възнаградителна лихва за периода 21.01.2018 г. до 21.02.2019 г. по процесния договор е 156.43 лева /Приложение 1, к. 7/. Размерът на лихвата за забава до датата на входиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение в съда-03.06.2019 г., съгласно клаузите на договора е 77.53 лева.

Размерът на главницата по договора за стоков кредит 1 634.27 лева е формиран, като сбор от усвоената от търговския партньор сума - 1 499 лева и размера на застрахователната премия - 135.27 лева. Чистият размер на главницата /без включения в същата компонент застрахователна премия/ е 1 499 лева. Неизплатеният остатък от главницата е 849.08 лева /Вариант 1, к. 10/. Договорната лихва е начислявана върху остатъка от общия размер на главницата/усвоена сума и застрахователна премия/. Размерът на договорната /възнаградителна/ лихва, начислена върху действителния размер на главницата е 442.19 лева /Вариант 1, к. 5/. Неизплатеният остатък от договорната лихва, в случай, че застрахователната премия се изключи като компонент от главницата е 106.87 лева /Вариант 1, к. 7/. Годишен процент на разходите (ГПР) е процентен израз на индивидуално договорения годишен разход по кредита (лихви, такси, комисиони, застрахователни премии), изчислен съгласно разходите за цената, установени по лихвения план към датата на сключването на Договора за кредит. Законът за потребителския кредит дефинира ГПР като процентно изражение на общите разходи по кредита за потребителя. Банките са законово задължени да оповестяват размера на ГПР по предлаганите от тях кредити, като методиката за неговото изчисляване и включените в него компоненти са дефинирани от закона и са уеднаквени за всички институции и продукти. Размерът на годишния процент на разходите по процесния договор е 29.34 %. Съгласно чл. 13, ал. 1 от Общите условия към Договора за кредит, при забава на плащанията на дължимите от кредитополучателя суми, същия дължи обезщетение за забава в размер на годишната законна лихва, разделена на 360 дни, за всеки дан на забава, изчислена върху просрочената дължима главница. Законната лихва за забава върху непогасената главница без включения в нея компонент застрахователна премия, считано от датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение и изпълнителен лист - 03.06.2019 г. до датата на депозиране на исковата молба - 10.10.2019 г. е 29.95 лева /Вариант 1, к. 13/.

В съдебно заседание вещото лице допълва, че към 03.06.2019 г. лихвата върху непогасената главница е 137,05 лв.. За периода 21.01.2018 – 03.06.2018 г. дължимата лихва за забава върху просрочената главница в размер на 988,72 лв., е 130,10 лв.. Не са предоставени конкретни данни за начина на изчисление на процента ГПР в размер на 29,34 лв..

Съдът кредитира заключението на вещото лице като обективно и компетентно изготвено.

Съгласно решението по дело № С - 472/11 на Съда на Европейския съюз, националните съдилища са длъжни да следят служебно за неравноправни клаузи в потребителските договори. Настоящият договор за кредит попада в приложното поле на ЗЗП, тъй като е сключен между кредитодателя като търговец от една страна и ответника като потребител от друга. Съгласно чл. 21, ал. 1 ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на закона, е нищожна.

С установителния иск по чл. 422 от ГПК се цели да бъде установено по исков ред съществуването на вземането, за което е била издадена заповед за изпълнение по реда на заповедното производство. Целта на предявяването на този иск е да се установи безспорно наличието на вземането, за което е издадена заповедта за изпълнение, като подаването на възражение не води автоматично до отмяна или обезсилване на вече издадената заповед за изпълнение, а представлява

само пречка същата да влезе в сила. В случай, че производството по иска по чл. 422 ГПК приключи с позитивно решение, тази пречка отпада и заповедта за изпълнение влиза в сила и придобива изпълнителна сила. По този специален установителен иск в тежест на ищеца е да докаже факта, от който произтича вземането, а на ответника - възраженията си срещу вземането.

Ищецът се явява материалноправно легитимиран да търси установяване дължимостта на сумите по заповедта за изпълнение, тъй като на основание сключения рамков договор за цесия със стария кредитор и подписаното между тях Приложение № 1, в което цедираното право е индивидуализирано по обем и обхват, вземанията на цесионера по договора за паричен заем са му прехвърлени по реда на чл. 99 ЗЗД. За да се прояви действието на договора за цесия между страните по него, е достатъчно постигането на съгласие между стария и новия кредитор. От момента на постигне на съгласието страните по договора за прехвърляне на вземания са валидно обвързани от него и цесионерът се явява носител на придобитите имуществени права. Приемането на цесията от длъжника и неговото участие при сключването на договора не е необходимо, но за да има действие спрямо него цесията следва му бъде съобщена от предишния кредитор – чл. 99, ал. 3 и ал. 4 ЗЗД. Уведомяването има за цел да обвърже длъжника с договора за прехвърляне на вземането и да го защити срещу ненадлежно изпълнение на задължението му. Изходящото от цедента уведомяване създава достатъчна сигурност за длъжника относно извършената замяна на стария кредитор и гарантира изпълнение на задължението му спрямо лице, легитимирано по смисъла на чл. 75 ал. 1 ЗЗД.

В закона липсва забрана съобщението за цесията по чл. 99, ал. 3 ЗЗД да бъде извършено от новия кредитор /цесионера/ по силата на нарочно упълномощаване от цедента. В този смисъл е установена и постоянната съдебна практика, напр. решение № 137/02.06.2015 г. по Г. д. № 5759/2014 г. на III г.о., ВКС. В случая доказателствата по делото сочат, че ищецът е бил упълномощен от цедента да уведоми ответника за извършеното прехвърляне на процесното вземане по смисъла на чл. 99, ал. 3 ЗЗД, което в случая е направено. Установеното задължение на цедента да съобщи на длъжника за прехвърляне на вземането, за да произведе то своето прехвърлително действие спрямо него и третите лица съгласно чл. 99, ал. 4 от ЗЗД, има за цел да защити длъжника срещу ненадлежно изпълнение на задължението му на лице, което не е носител на вземането. В този смисъл е Тълкувателно решение № 142-7 от 11.11.1954 г. на ОСГК, Решение № 123 от 2009 г., II т. о., ТК на ВКС, Решение № 640 от 2005 г., II г. о. на ВКС, Определение № 623 от 2009 г., II г. о., ТК на ВКС и др.. С писмено уведомление ищецът уведомява ответника, че е кредитор по вземането му по силата на договора за цесия. Това уведомление е връчено на ответника чрез неговата майка, а освен това предвид представеното пълномощно от първоначалния кредитор-цедент в полза на цесионера за уведомяване на длъжника

Няма спор между страните за съществуващото облигационно отношение между тях, възникнало със сключения договор за стоков кредит и по силата на извършената цесия. Няма спор също, че цедентът по договора за цесия е изправна страна по договора за стоков кредит и е превел на търговеца сумата от 1 499 лв. в деня на сключването на договора. Така за ответника е възникнало задължението да върне предоставения му кредит, ведно с договорената възнаградителна лихва.

Спорът се свежда до действителността на клаузите и размера на дължимите вноски за главница, договорна възнаградителна лихва и застрахователна премия.

Както се посочи по-горе, размерът на месечните погасителни вноски е формиран от главница, договорна лихва и застрахователна премия.

От ответника не се твърди и не се установява да е извършвал други плащания по договора за кредит, освен установените с експертизата. В тежест на ищеца е да докаже, че ответникът дължи да заплати пълния размер на главницата, договорната лихва и възнаграждението за допълнителен пакет услуги и то по действителни клаузи.

Съгласно установената съдебна практика съдът следи служебно за неравноправния характер на клаузите в потребителския договор и следва да се произнесе независимо дали страните са навели такива възражения или не, като служебното начало следва да се приложи и при преценка дали клаузите на договора са нищожни - т. 1 и т. 3 от Тълкувателно решение 1/9.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ОСГК на ВКС. В случая от страна на ответника са направени именно такива възражения за неравноправни клаузи и за нищожност на клаузи от договора за кредит.

Касае се за договор за потребителски кредит, поради което за него са приложими изискванията на ЗПК. Отделно от това сключеният договор за потребителски представлява потребителски договор, по който кредитополучателят има качеството на потребител по смисъла на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, поради което за него са приложими и изискванията на ЗЗП.

Съгласно разпоредбата на чл. 22 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1; чл. 11, ал. 1, т. 7 – 12 и т. 20, ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 – 9 ЗПК. Чл. 12 от ЗПК е неприложим за процесния договор, тъй като кредитът не е предоставен

под формата на овърдрафт.

Съгласно чл. 11 от ЗПК, договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и следва да съдържа подробна информация, вкл. за лихвения процент по кредита, методиката за изчисляване на референтния лихвен процент, годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, условия за издължаване и др.. Задължителен реквизит от всеки договор за потребителски кредит е ГПР и ГЛП.

Разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК повелява, че договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и следва да съдържа подробна информация за годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

В чл. 11, ал. 1, т. 9 и 9а ЗПК е предвидено, че в договора следва да се съдържат подробни данни за лихвения процент по кредита, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент; ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти, както и методиката за изчисляване на референтния лихвен процент съгласно чл. 33а.

По процесния договор годишният процент на разходите /ГПР/ е определен към момента на сключването на договора в размер на 29,34 %, а годишният лихвен процент в размер на 26 %.

В случая договорният годишен лихвен процент е посочен като число, без да се съдържат подробни данни за начина на формирането му както в договора, така и в общите условия. Освен това в договора не е посочена и стойността на възнаградителната лихва. Съдът счита, че така договореният лихвен процент от 26 % противоречи на добрите нрави, с оглед високия му размер. С него се цели неоснователно обогатяване на кредитора за сметка на длъжника, без да е налице еквивалентност на престациите. Рискът, който носи кредиторът е професионален и същият е преценен при направеното проучване на платежоспособността на длъжника преди отпускането на кредита. Не са налице основания, които да завишават разходите или риска на заемодателя за срока на договора, които да оправдават договорянето на такъв висок лихвен процент. Обстоятелството, че ответникът е отпуснал необезпечен кредит, не му дава основание да определя лихвен процент на възнаградителната лихва в размер близък до трикратния размер на законната лихва, която към датата на сключване на договора за кредит е била в размер на 10.00 %. Това означава, че клаузата за уговорената в този размер възнаградителна лихва противоречи на добрите нрави и като такава е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, тъй като същата надхвърля рамките на присъщата ѝ възнаградителна функция и създава предпоставки за неоснователно обогатяване на заемодателя за сметка на заемателя /аналогично е прието в решение № 906 от 30.12.2004 година на ВКС по Г. дело № 1106/2003 година, II г. о., решение № 1359 от 11.03.2009 година на ВКС по Г. дело № 15/2007 година, IV г. о., решение № 378 от 18.05.2006 година на ВКС по Г. дело № 315/2005 година, II г. о., определение № 901 от 10.07.2015 година на ВКС по Г. дело № 6295/2014 година, IV г. о. /. Клаузата за годишен лихвен процент е нищожна като противоречаща на добрите нрави.

В чл. 19, ал. 1 ЗПК са определени компонентите на ГПР - разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В ал. 2 изрично е разписано, че годишният процент на разходите по кредита се изчислява по формула съгласно приложение № 1, като се вземат предвид посочените в него общи положения и допълнителни допускания.

В настоящия случай липсва яснота как е формиран процентът на ГПР, какви компоненти включва, какво е съотношението му с договорната лихва. Такава яснота липсва и в общите условия по кредита. Липсва и изрично приета методика за определянето му, а изчисляването на разходите по кредита по различен от законово определения начин е недопустимо, поради което договорът в тази му част също е нищожен поради противоречие със закона.

Наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, не води до неговата нищожност, ако договорът може да бъде сключена и без недействителните ѝ части или когато те могат да бъдат заместени по право от повелителните правила на закона. Нищожността на клаузите за договорения ГЛП и за ГПР, както и споразумението и клаузите от договора за допълнителния пакет услуги, не могат да бъдат заместени по право от повелителни норми на закона, нито пък договорът може да бъде сключен и без тях, поради което съдът счита целия договор за недействителен. Съгласно разпоредбата на чл. 23 от ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. По изложените съображения исковите за договорна лихва и лихва за забава по договора за кредит са изцяло неоснователни.

Съгласно чл. 143, ал. 1 ЗЗП неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя. В случая както клаузата за ГЛП, така и за ГПР не са индивидуално уговорени между страните по договора за стоков кредит, поради което и на осн. чл. 146, ал. 1 ЗЗП са нищожни като неравноправни.

Относно платената застрахователна премия: клиентът е избрал да сключи застраховка с посредничеството на „****“ Е. и заплащането на дължимата еднократна застрахователна премия да се финансира от същия търговец, като в този случай клиентът дължи връщане на сумата за застрахователната премия на кредитора на равни вноски. От съдържанието на сключения договор е видно, че заемателят - длъжник е избрал да бъде сключена застраховка Защита макс с „Кардиф Общо застраховане Клон България“ с посредничеството на „****“ Е., при уговорена премия, платима еднократно веднага на сключването на договора за кредит, разсрочена на 24 - месечни вноски, включени в главницата с ден на изплащане – 21-во число на месеца. Така постигнатите уговорки сочат правоотношение по договор за потребителски кредит под формата на заем, по силата на който „****“ Е. е отпуснало кредит за сумата на застрахователната премия, която заемателят се е задължил да върне разсрочено на кредитора, ведно с главницата по стоковия кредит. Съдът намира, че доколкото по делото не са представени писмени доказателства, че застрахователната премия е заплатена на застрахователя от посредника, не може да се направи и извод за валидност на полицата, респ. за дължимост на вноските за застраховката. В този смисъл платените от ищеца вноски за застрахователната премия, които са елемент от вноските за главницата са платени на несъществуващо основание.

Неоснователно е възражението на ответника за нищожност поради неравноправност на клаузата за прехвърляне на вземането по договора на трето лице, в случая на ищеца, тъй като общите условия към договора за кредит са подписани на всяка страница от потребителя и същите са неразделна част от договора, като потребителят е потвърдил с подписа си, че е получил екземпляр от тях /чл. 15, изр. последно/.

Относно възражението за прихващане:

Безспорно се установи от заключението по назначената СИЕ, че ответникът е извършил плащания в общ размер на 988,57 лв., с които ищецът е погасил 645,55 лв. главница по договора за кредит, включваща и застрахователна премия в размер на 62,04 лв.; 322,50 лв. договорна лихва и 20,52 лв. лихва за забава. Подлежащият на плащане размер на дължимата главница е чистата сума по кредита или 1 499 лв.. След приспадане на извършените плащания в общ размер на 988,57 лв. се получава дължим остатък от главницата в размер на 510,43 лв.. От този размер следва да се извади и неоснователно платената застрахователна премия в размер на 62,04 лв., поради което дължимата главница, която ответникът следва да плати на ищеца е в размер на 448,39 лв..

Съдът счита за основателно възражението за прихващане, направено от ответника. Както се посочи по-горе същият е извършил плащане по неравноправните и нищожни клаузи за договорна лихва и за застрахователна премия, както и за лихва за забава, с която сума ищецът се е обогатил неоснователно за негова сметка. Следва същата сума да бъде прихваната от размера на претендираната главница.

Ето защо искът за главницата е основателен до размера от 448,39 лв., до който следва да бъде уважен, като следва да бъде отхвърлен за разликата до пълния предявен размер от 988,72 лв., както и искът за договорна лихва.

Съдът съобрази факта на настъпилия краен падеж по договора за кредит на 21.02.2019 г. – преди подаване на заявлението. От тази дата до 03.06.2019 г. ответникът дължи на ищеца лихва за забава върху дължимата главница в размер на законната лихва, който определен с помощта на изчислителния модул на Апис Финанси възлиза на 12,83 лева, до който размер искът за лихвата за забава следва да бъде уважен и да бъде отхвърлен за разликата до пълния предявен размер от 126,14 лв..

Относно разноските:

Ищецът е заявил искане за присъждане на деловодните разноски в исковото и заповедното производство. Ответникът не е направил разноски.

С оглед изхода от спора на ищеца се дължат разноски както в исковото, така и в заповедното производство, пропорционално на уважената част от исковете. В исковото производство ищецът е направил разноски в общ размер 582,03 лв., от които 125 лв. за държавна такса, 140 лв. за вещо лице и 317,03 лв. за особен представител на ответника. Представяван е от юрисконсулт, за когото претендира юрисконсултско възнаграждение в минимален размер. В заповедното производство ищецът – тогава заявителят е направил разноски в размер на 25 лв. за държавна такса.

Съгласно т. 12 на ТР № 4/18.06.2014 г. на ВКС, ОСГТК, съдът, който разглежда иска, предявен по реда на чл. 422, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, следва да се произнесе за дължимостта на разноските,

направени и в заповедното производство, като съобразно изхода на спора разпредели отговорността за разносните, както в исковото, така и в заповедното производство. В мотивната част на тълкувателното решение е указано, че съдът по установителния иск следва да се произнесе с осъдителен диспозитив и за разносните, сторени в заповедното производство, тъй като с подаване на възражение от длъжника, изпълнителната сила на заповедта за изпълнение в частта ѝ относно разносните отпада.

Ще следва на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 8 ГПК да бъде осъден ответникът да заплати на ищеца 215,92 лв. за деловодните разноси в исковото производство пропорционално на уважената част от исковите, както и юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв., а за заповедното производство – 9,27 лв. за държавна такса, пропорционално на уважената част от исковите и 50 лв. за юрисконсулт.

Мотивиран от изложеното Смолянският районен съд

РЕШИ:

ПРИЗНАВА за установено на основание чл. 422, във вр. с чл. 415, ал. 1 ГПК по отношение на И. С. К., ЕГН *, от ****, че съществува вземането на „***. ЕИК *** - ***“, представлявано от Д. Б. Б. по издадената срещу него заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК № 249/06.06.2019 г. по ч.Г.д. № 543/2019 на СмРС, за сумата от **448,39 лева**, представляваща дължима главница по договор за стокъв кредит от 27.02.2017 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 03.06.2019 г. до окончателното плащане, както и за сумата от **12,83 лева**, представляваща лихва за забава върху главницата за периода 21.02.2019 г. – 03.06.2019 г., като **ОТХВЪРЛЯ** като неоснователен и недоказан иска за главницата В ЧАСТТА за разликата над уважената част от 448,39 лв. до пълния предявен размер от 988,72 лв., както и иска за договорна възнаградителна лихва за сумата от 128,37 лв. за периода 21.01.2018 – 21.02.2019 г., както и иска за лихвата за забава В ЧАСТТА за разликата над уважената част от 12,83 лв. до пълния размер от 126,14 лв. и за периода 21.01.2018 – 21.02.2019 г..

ОСЪЖДА на основание чл. 78 ал. 1 и ал. 8 ГПК И. С. К., ЕГН *, *** да заплати на „***. ЕИК *** - ***“ представлявано от Д. Б.Б., сумата от 215,92 лв. за деловодните разноси в исковото производство, пропорционално на уважената част от исковите, както и юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв., а за заповедното производство по ч.Г.д. № 543/2019 г. на СмРС сумата от 9,27 лв. за държавна такса, пропорционално на уважената част от исковите и 50 лв. за юрисконсулт.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред СмОС в двуседмичен срок от връчването му.

Решението да се връчи на страните, като на ответника чрез адв. Н..

РАЙОНЕН СЪДИЯ: